

- 5) взаємодія у підгрупі з іншими учасниками проекту та викладачем;
- 6) мовленнєві вміння та навички, які розвинулися в результаті іншомовної проектної діяльності.

Викладач повинен повідомити студентам критерії оцінювання ще на початку проектної роботи. У процесі проведення проектної діяльності викладач не лише навчає (teach), а виконує інші функції – контролера (evaluator), радника (advisor), помічника (assistant), мотиватора (motivator).

Таким чином, до інструментів поточного контролю та оцінювання іншомовної проектної діяльності можна віднести такі види контрольних завдань, як комунікативні завдання різного типу, ігри, лексико-граматичні тести, індивідуальні співбесіди з викладачем, групові дискусії, усні доповіді, письмові доповіді, анкетування, завдання само- або взаємоперевірки та само- або взаємооцінювання та ін.

В заключенні зазначимо, що викладач обирає той чи інший інструмент від мети контролю, типу проекту та ступеня розвитку умінь студентів. Таке різноманіття інструментів поточного контролю іншомовної проектної діяльності студентів дозволяє викладачу ефективно здійснювати впровадження проектів в навчальному процесі.

Список використаних джерел

1. Арванітопуло Е. Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2006. 289 с.
2. Выготский Л. С. Педагогическая психология. Москва: АСТ Астрель Хранитель, 2008. 671 с.
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підруч. для студ. класичних, пед. і лінгв. унів. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Estaire S., Zanyn J. (1998). Planning classwork: a task based approach Oxford: Macmillan Publishers Ltd, 98 p.
5. Herrel A., Jordan M. Fifty strategies for teaching English language learners. [4th ed.]. Boston: Pearson Education.

*Гаврилюк Тетяна Вікторівна,
доктор філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії та
соціально-гуманітарних дисциплін,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО ПРАВОСЛАВ'Я В УКРАЇНІ

Одним із вагомих факторів стабільного розвитку України, безумовно, постає релігійний феномен. Релігія, яка за давніх часів, виступала консолідуючим етнос, народність чи націю чинником, в умовах полікофесійності країни може з легкістю

стати причиною конфліктів та розділення суспільства. І хоча, як зауважує відомий український релігієзнавець Віктор Єленський «Україна впродовж усіх років Незалежності посідала пристойні позиції у світових рейтингах релігійної свободи»[2], а «найбільш авторитетний рейтинг «урядового обмеження релігії», що його складає Pew Research Center, визначає ці обмеження для України як «помірні» і менш відчутні, ніж у таких європейських країнах як Іспанія, Австрія, Греція, Данія, Румунія, Болгарія, Франція, не кажучи вже про Молдову і, тим паче, Білорусь. Останній рейтинг також фіксує поліпшення рейтингу «урядового обмеження релігії» для України з 4,2 до 3,8. Для порівняння – найгірший з-поміж європейських країн у РФ – 8,1, найкращий 0,6 – у Сан-Маріно, 3,8 також має Бельгія»[2] релігійна ситуація в Україні, між тим, далека від стабілізації та релігійної толерантності. Зокрема, в зону гострої напруги потрапила історично притаманна Україні релігійна течія – православ'я, яка досить тривалий час історії України асоціювалась з українським етносом як таким.

Ситуація напруги в міжправославному середовищі в новітній історії України була наявною з моменту створення Української Православної Церкви Київського Патріархату (1992), яке відбувалось невідповідно до церковних канонів, що, власне, і спричинило тривале існування Церкви поза Вселенським Православ'ям. Українські православні миряни та духовенство розділились на два ворожі табори, один з яких претендував на роль істинності, а інший вимушений був доводити своє право на існування. Народжене, в таких умовах, розділення віруючих на розкольників та істинних православних жодним чином не слугувало здійсненню заповіді Христа щодо любові, яка повинна панувати між його послідовниками, і яка буде докорінно їх відрізняти від язичників. І в таких умовах церква, навряд чи, може претендувати на вираз її істинної сутності – містичне тіло Христове [1, с. 241 - 257]. Скоріше означене розділення вказувало на існування двох векторів напряму розвитку України, які здійснювались засобами релігії – Українська православна церква Московського Патріархату як розповсюджувач та закріплювач ідеї «Руського світу» та Українська православна церква Київського Патріархату як фундатор української національної ідеї.

Ситуація, певним чином, змінилась після отримання Томосу і «по-справжньому важливим проривом у галузі релігійної свободи стало визнання Православної Церкви України як 15-ї автокефальної Церкви повноти Православ'я з боку Вселенського Патріархату. Це зняло обтяження з совісті великої кількості православних України, яких таврували як «безблагодатних», неканонічних», – як Віктор Єленський [2].

Водночас, входження нової церкви до Вселенського Православ'я є процес тривалий і для останнього не безболісний. Прагнення певної частини українських православних, які, за виразом митрополита Київського і всієї України Епіфанія, хочуть «розбудувати нашу Єдину помісну православну церкву, яка визнана з боку Вселенського патріархату і яку в майбутньому буде визнаною з боку інших помісних православних церков» [3] наражається на несприйняття іншою частиною православних України, що належать до Московського Патріархату і цей конфлікт виходить за межі нашої держави та створює розкол і у Вселенському православ'ї.

На останньому наголошує предстоятель Православної церкви України, митрополит Київський і всієї України Епіфаній вказуючи на те, що віряни та духовенство «відчувають на собі велику відповідальність. Відповідальність не тільки стосовно нашої церкви, а й за все православ'я, за всю православну церкву. Бо як Україна є ключем для вирішення глобальних проблем у світі, так само зараз Українська православна церква є ключем до вирішення проблем загалом у православному світі. Адже від визнання автокефалії, від того, як ми будемо надалі утверджуватися і розбудовуватися, залежить загалом стан Вселенського православ'я. І тому відродно бачити, що це почуття є не тільки в ієрархів, духовенства, а й у звичайних православних вірних. Вони вболівають, щоби ця церква була відкритою, щоби ця церква відповідала на їхні сучасні потреби» [3].

Метою створення Православної Церкви в Україні було об'єднання усіх православних в лоні єдиної помісної Церкви та ліквідація тут міжправославного розколу. Відповідно, неканонічні церкви, Українська Православна Церква Київського Патріархату, яку очолював Патріарх Філарет та Українська автокефальна православна церква на чолі з Митрополитом Макарієм, повинні були припинити своє існування після об'єднавчого собору українських православних церков який відбувся 15 грудня 2018 року в соборі Святої Софії в Києві та увійти до новоутвореної церкви. Питання переходу парафій Української Православної Церкви Московського Патріархату до нової церкви було відкритим.

Водночас, поставлена мета по відновленню цілісності православ'я в Україні не досягнена через укорінені в суспільній думці релігійні уявлення і уподобання та особистісні амбіції церковних ієрархів, зокрема Патріарха Філарета. На сьогодні в Україні існує три православні церкви – Православна Церква України, яка Константинопольською церквою вважається єдиною канонічною правонаступницею Київської митрополії, Українська православна церква Московського Патріархату та Українська православна церква Київського Патріархату. Як зауважує митрополит Київський і всієї України Епіфаній, чисельність парафій тієї чи іншої церкви на території України помітно різниться в залежності від регіонів. Зокрема, «у Львівській області присутність Московського патріархату є мінімальною. Якщо зараз три наші єпархії налічують приблизно тисячу парафій, то у Московського патріархату це кілька десятків парафій. Якщо взяти, наприклад, Івано-Франківську область, – та ж сама ситуація. Тобто, в західному регіоні вірян – практично порівну з Українською греко-католицькою церквою. На західній Україні в трьох основних областях – Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська – співвідношення таке: 60 на 40. Тобто, 60 відсотків вірян – це Українська греко-католицька церква і 40 відсотків – це Православна церква України. Ну і невеликий відсоток Московського патріархату. Але ближче до центру країни це співвідношення змінюється навпаки: це 50 на 50 ПЦУ і Московський патріархат. Якщо просуватися на схід держави, то співвідношення змінюється не на користь Української православної церкви: Далі вже там 60 на 40, а на сході статистика ще гірша. Там вже і 60 відсотків, і 70 відсотків Московського патріархату і тільки десь відсотків 30 – Православної церкви України. Це Донецька, Луганська, Одеська області, навіть південь

Україні» [3]. Але, в цілому, згідно з останніми соціологічними опитуваннями, яке зробив КМІС, то більш як 50 відсотків українського населення підтримують Православну церкву України і тільки 14-15 відсотків – Московський патріархат в Україні» [3].

Ситуація у світовому православ'ї також не відрізняється єдністю думки. Зокрема, Сербська церква, Синод Албанської православної церкви та Православна церква в Америці не визнають Православну церкву України канонічною, її представників вважають «розкольникми», натомість визнають УПЦ МП єдиною канонічною церквою на території України та закликають до уникнення розколу в лоні світового православ'я.

Зовсім нещодавно визнав автокефалію Православної церкви України Синод Елладської православної церкви, зазначаючи на тому, що він визнає канонічним право Вселенського Патріарха на дарування автокефалії та надає привілей предстоятелю Елладської церкви надалі займатися питанням визнання Церкви України. Метою такого рішення було уникнення розколу всередині ЕПЦ.

Підсумовуючи, хочеться зазначити, що реальною причиною міжправославного конфлікту в Україні є небажання Московського Патріархату визнати, що Україна не є їхньою історичною канонічною територією і має всі права мати власну автокефальну церкву. Означене стосується і проблеми розколу у світовому православ'ї. Як зауважує сучасний грецький богослов Хрисостомос Стамуліс, «відрегулювати проблему, яка виникла внаслідок надання автокефалії Православній церкві України, можливо лише шляхом діалогу в межах синодальності. Лише так можливо детально вивчити проблему в її багаточисельних аспектах. Історичний досвід показує, що розрив канонічного спілкування (яке оголосив Патріарх Кирил після надання Томосу Україні – Т.Г.), може нанести серйозної шкоди цілісності православної церкви, перетворивши її на мертвий орган, об'єкт збереження, абсолютно безкорисний для вирішення гострих питань сучасного світу» [4]. Водночас, позиція ієрархів Московського Патріархату занадто далека від бажання здійснення діалогу, що вказує на неминучість затяжного конфлікту.

Список використаних джерел

1. Гаврилюк Т.В. Людина в християнській антропології ХХ–ХХІ століття. Моногр. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. 334 с.
2. Єленський В. Втручатися не можна ігнорувати, або що робити державі з релігійною політикою? URL: <https://cerkvarium.org/publikatsii/monitorynh-zmi/vtruchatisya-ne-mozhna-ignoruvati-abo-shcho-robiti-derzhavi-z-religijnoyu-politikoyu?fbclid=IwAR2FyDLqS0Nhj-9kI7NQpoQpqa82o140ML4nXDOOnPg716TLRbaWz78jF1RE>.
3. Єпіфаній, митрополит Київський і всієї України, предстоятель ПЦУ. Укрінформ. 05.06.2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2715379-epifanij-mitropolit-kiiivskij-i-vsiei-ukraini-predstoatel-pcu.html>.
4. Стамуліс Хрисостомос. Автокефалия и православное единство. URL: <https://globalaffairs.ru/number/Avtokefaliya-i-pravoslavnoe-edinstvo-19970>.